

Overweging 1^e zomerdienst 12 juli 2020 Thomaskerk ds. Jantine Heuvelink

Lezingen: Matteüs 13: 1-9, 18-23; Prediker 11: 4-6.

Inleiding op de Schriftlezing

'Wat heb je nodig als je gaat zaaien?' vraagt de juf.

De kinderen weten het meteen.

Je hebt een kuiltje nodig in de grond en daar stop je het zaadje in.

En je hebt water nodig, en licht en warmte, dan gaat het zaadje groeien.

En je moet de zaadjes niet te dicht bij elkaar planten, want dan hebben ze niet genoeg ruimte om te groeien.

De juf zucht. Alles wat de kinderen vertellen is waar, maar zij wilde graag het verhaal vertellen van de Zaaier, het verhaal dat Jezus de mensen vertelt, waarin het ook gaat om de goede grond die je nodig hebt en dat zaait niet ontkiemt als het op de weg terecht komt, of op rotsachtige grond, of tussen de distels. Jezus vertelt de gelijkenis om te laten zien hoe het gaat met het woord van God dat overal wordt gezaaid, maar alleen daar ontkiemt waar goede grond is, namelijk in mensen die het Woord horen én doen.

Dat verhaal over de zaaier en alle soorten grond, dat wil de juf vertellen.

Maar de kinderen hebben er geen oren naar.

Zij zijn vol van hun ervaringen met tuinkers en eigen gekweekte zonnebloemen.

En ja, ook daarmee doen zij het verhaal van de zaaier recht.

Overweging

1. Gemeente van Jezus Christus,

Bij het horen van de gelijkenis van de zaaier, komen gemakkelijk beelden op.

Bekende beelden van de zaaier, zoals geschilderd door Vincent van Gogh.

Of beelden uit de praktijk, van de vreugde om zaadjes te zaaien in eigen grond, de schrik als de vogels erop afkomen, de afwachting of andere zaadjes wel tot bloei zullen komen en de verwondering als dat inderdaad zo gaat.

De gelijkenis van de zaaier is de eerste van wel 8 gelijkenissen in dit 13e hoofdstuk van Matteus dat als kopje heeft 'Gelijkenissen over het Koninkrijk van de hemel'. Jezus spreekt in gelijkenissen tot de mensen. In beeldtaal dus.

Jezus doet dat vaker, maar dit is één van de weinige plekken waar Jezus de gelijkenis ook uitlegt. Helaas wordt de gelijkenis daarmee niet op slag helder. Het blijft beeldspraak. We horen dat met het zaad het woord van God wordt bedoeld en dat goede grond staat voor mensen die dat woord van God horen en begrijpen. Wat nu precies hun vruchten zijn, dat blijft onduidelijk. En is de zaaier nu God of Jezus?

Het ligt voor de hand om bij deze gelijkenis in te gaan op de vraag welk grondsoort u en ik zijn. Zijn we als de weg, begrijpen we niets van het woord van God en is het dus binnen de kortste keren weer weggepikt uit ons hart? Of zijn we als de rotsachtige grond, oppervlakkig, zonder diepgang en dus gevoelig voor de minste of geringste tegenstand die we zullen krijgen? Of zijn we als de grond vol distels, zijn we vol van andere dingen in het leven en krijgt het woord bij ons dus niet de ruimte? Of zijn we goede grond, geven we gehoor aan de oproep 'Laat wie oren heeft goed luisteren!' en dragen we dus vrucht?

Het is een leuk gespreksonderwerp om na te gaan wat voor grond we zijn, vandaag misschien wat rotsachtig, morgen weer vol distels, maar dat is niet waar de gelijkenis om gaat. Het is immers niet de gelijkenis van de grondsoorten, maar de gelijkenis van de zaaier en het Koninkrijk.

2. Wat opvalt in de gelijkenis is dat er zo rijkelijk gezaaid wordt én volop geoogst.

De zaaier is een royale zaaier. Hij heeft blijkbaar zaad genoeg, want hij zaait maar in het wilde weg. Slordig zou je het kunnen noemen, dat er zulke grote delen van het zaad neerkomen op plekken waar ze geen vrucht zullen dragen. Wij zouden dat misschien zelfs zonde willen noemen, zonde van het zaad, maar de zaaier houdt niet in.

En wat de zaaier doet heeft resultaat. Wat hij zaait in goede grond geeft een royale oogst. Honderdvoudig draagt dat zaad vrucht. En soms iets minder, zestig of dertigvoudig, maar in principe, het uitgangspunt is: honderdvoudig!

Deze gelijkenis van Jezus is een bemoediging voor de mensen in zijn tijd en in de tijd van de evangelist Matteus. Zij moeten zich niet laten ontmoedigen door wat mislukt bij de verspreiding van het Woord van God. Want ondanks alle tegenstand zal het Woord van God wel zeker verder gaan, in goede aarde draagt het vrucht, hoe dan ook en meer dan je denkt.

Ook in onze tijd komt de vraag op hoe het moet met dat Woord van God, als je ziet dat zo weinig mensen er oren naar hebben. Als het toch tegen dovemans oren is gezegd, waarom zouden we er dan nog de boer mee op gaan? Is het dan niet zonde om telkens weer nieuwe wegen te zoeken? Kunnen we dat uitdragen van het Woord van God niet beter beperken tot die plekken, bijvoorbeeld in de kerk, waar het de meeste kans maakt om gehoor te vinden?

De gelijkenis van de zaaier én de uitleg die Jezus geeft laten twee kanten zien van de werkelijkheid, onze werkelijkheid. Enerzijds zaait de zaaier overvloedig en draagt het zaad in goede aarde overvloedig vrucht. Anderzijds ontkiemt het Woord op veel plekken niet, alleen maar in goede aarde. Beide staan naast elkaar: de reikwijdte en kracht van het Woord van God en de ervaring dat het zonder goede aarde geen vrucht draagt.

Nogmaals, het is de kunst ons niet blind te staren op de grond. Dat doet de zaaier immers ook niet. Gods woord is er voor alle mensen, ga niet selectief te werk.

3. Geloven wij dat er op heel veel plekken goede aarde is, meer dan we kunnen overzien?
En geloven wij dat de opbrengst van het zaaien van Gods woord honderdvoudig kan zijn?

Ik vertelde u over de kinderen die opgingen in hun verhaal over het zaaien en groeien van tuinkers en zonnebloemen en die graag die ervaring wilden delen.

Daarmee raken zij aan de kern van het verhaal: de verwondering dat het zaad tot enorme groei en overdadige opbrengst in staat is. Dat is de bemoediging die van de gelijkenis uitgaat: geloof dat het groeien gaat. Zoals we ons kunnen verwonderen over de opbrengst van een zaadje, zo ook over het Woord van God: kijk in de wereld om ons heen hoevelen het op de been houdt en op de been heeft gebracht voor de goede zaak. Al die mensen die opkomen voor hun naasten, voor verdraagzaamheid, voor het milieu, omdat ze geloven dat het anders kan en moet.

Eén voorbeeld wil ik u niet onthouden: afgelopen week deed Geeske Hovingh van het Wereldhuis een oproep via Facebook: ze vertelde over ongedocumenteerde families in deze stad die aan de rand van de financiële afgrond staan doordat zij door corona hun informele baantjes nog niet terug hebben. Lege koelkasten is het gevolg. Aan haar oproep om €35 te doneren aan het 'Project gevulde koelkasten' van de diaconie werd zo veel gehoor gegeven dat Geeske 5 dagen later 'sprakeloos' liet weten dat er inmiddels €13.385 was gedoneerd.

Opkomen voor de mens in nood en ook het aandurven om anderen daarbij te betrekken en op te roepen om mee te helpen, het leverde ongelooflijk veel op.

Niet alleen aan gevulde koelkasten maar ook aan vertrouwen dat er veel goede grond is.

Jezus ziet dat wat Hij de mensen vertelt over het Koninkrijk van God, vaak niet gehoord wordt en niet begrepen. Maar dat weerhoudt Hem niet om door te gaan. Het royale gebaar van de zaaier blijft Hij maken, het Woord van God voor alle mensen, blijft Hij doorgeven. En telkens zijn er mensen die het wel verstaan en in wie het verhaal vruchtbaar wordt, ook dat gaat door.

4. De gelijkenis geeft ons oog voor de ruimharigheid van God en de kracht van het woord.

Een aanmoediging om die Woorden van God te blijven horen en volop door te willen geven, vind ik in deze tekst van Prediker waarmee ik wil afsluiten (11: 4-6):

'Wie altijd op de wind let, komt nooit aan zaaien toe; wie altijd naar de wolken kijkt, komt nooit aan maaien toe. Je kent de wegen van de wind niet, je kent het kind dat in de moederschoot groeit niet, zo ken je ook de daden niet van God, die alles maakt. Zaaï van de morgen tot de avond. Laat je hand niet rusten, want je weet niet of het zaad de ene of de andere, of elke keer ontkiemen zal.'

Moge het zo zijn. Amen.